

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Practica Theologiae Mysticae

Gelen, Victor

Coloniae Agrippinae, 1652

Praxis Formationis Operationum seu verborum mysticorum ad exercitium
actus pro statu vnionis per species expressas ad mensuram doni
intellectus supernaturalis. Paraphrasis Sexta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9766

in ijs quæ post priuationem in initio vt congruentiori loco de oparatio-
 status vnionis fieri dicta sunt. ceterum nibus statui vnionis proprijs
 priusquam dicamus de ijs, quæ in me- dicendum erit.
 dio & summo vnionis eueniunt, hic

P R A X I S

FORMATIONIS OPERATIONVM
 SEV VERBORVM MYSTICORVM AD EXERCI-
 TIVM ACTVS, PRO STATV VNIONIS PER SPECIES EX-
 pressas ad mensuram doni intellectus supernaturalis.

P A R A P H R A S I S S E X T A.

A *Vris a verba diiudicat, & fauces comedentis saporem.* ac si diceret:
 ô pia anima, sicut in corporalibus non quælibet potentia om-
 nia obiecta; sed quælibet potentia sibi proprium obiectum perci-
 pit; sic quoque, & longè amplius in spiritualibus contingit: ita vt
 intellectus solum videat; sicut auris solummodo audit; & voluntas
 sola directè diligit, sicut solus gustus suaue diiudicat. id quod in sta-
 tu vnionis (qui minora modi supernaturaliter operandi continet)
 quotidiano vsu magis, quam in cæteris omnibus statibus obseruari
 debet. cum enim potentia intellectus, hoc loco vt plurimum, in-
 adæquatè procedat; ita vt initio status vnionis, ab amatiua virtute
 vix tolerari possit: in medio autem amoris oculus constituatur; in
 summo verò, ad sublimia præcedendo amorem quoque eo alliciat;
 oportet cuiuslibet potentia, & status regioni se se accommodare, &
 modo aure spirituali audire, modo autem, quod intellectus viderit,
 voluntatis suauolentia gustare. idque semper per species expres-
 sas, id est, per industriam cooperationis propriæ; quando exercitiū
 actus pro Hic, & Nunc, inchoatur: quod in hoc statu frequentissi-
 mum est. cum enim adhuc rarò in actu perfectæ intelligentiæ my-
 sticus

a Iob. 12.

fficus subsistat; facillimè intellectus admirabili sua actiuitate, volubili inconstantia, ab optimo vnionis ad eius medium, & à medio ad infimum; aut etiam nimis quam sæpè, ad impertinens aliquod dilabitur: non quidem secundum statum, prout ille in regionem infimam, mediam, & supremam diuiditur. sed prout in exercitio actus, vnionis fruitio acquiri, perfici, & foueri solet. vt autem hæc omnia commodè, & ordinatè practicari valeant; semel pro semper singulari memoria recondendum est, aliud esse in statu aliquo perfecto seu modi supernaturaliter operandi esse constitutum; & aliud Hic & Nunc perfectè operari. nam postquam pia anima semel, v.g. statum vnionis, vel transformationis fuerit adeptæ, non solum in eo semper manet; sed continuò in tali statu progreditur: verùm in actus exercitio penè omni hora, aliter atq; aliter operari habet, & sæpissimè (imò quando per species expressas oratio mentalis aut incipienda, & continuanda est, ordinariè) per intellectum agentem procedendum, & tam diu susque deque inquirendum est, quousq; species aliqua vitaliter de Deo afficiens elici, continuari & foueri possit: & hoc sicut est facillimum in transformatione; ita satis difficile est in statu vnionis; eo quod in illo, per donum intellectus, ipsa voluntas nondum adæquatè (saltem vt plurimum) vitaliter in Deo afficiatur, nisi in quantum per operationes intellectus agentis excitata fuerit. Itaque præter ea quæ in toto statu vnionis, ab infimo, medio, & supremo contingere ostendimus de particularibus pro Hic, & Nunc omni hora, aut penè momento necessarijs, & statui vnionis operationibus proprijs prius, & antequam de ijs quæ in medio, & summo vnionis contingunt, dicendum fuit,

- I. De Praxi ad exercitiũ actus status Vnionis pro vt per imperfectas operationes. disponit ad exprimendam speciem propriã, vt causam actualis amoris.
- II. De Praxi ad exercitium actus, ad Hic & Nunc, pro vt per species expressas vitalis gustus consortij diuina natura, in actu transeunte, vel immanente incipit, perficitur, continuatur, excedit, remittit, interrumpitur, deficit, ac reincipit.
- III. De Praxi ad exercitium actus pro vt per donum intellectus, ordinatè, & continuò perfectius aliter atq; aliter, mystica tum dimensiones, tum species formantur.

IV.

IV. Quolibet statum supernaturalem non tantum diuidi in tres substantiales regiones sed etiam harum singulae subdiuidi in varias circulares operationes seu gradus quosdam.

V. Regula, axiomata, seu maxima quaedam generales mystica ad exercitium omnis actualis operationis modi supernaturalis.

ARTICVLVS PRIMVS.

Praxis ad exercitium actus status unionis, prout per imperfectas operationes disponit ad exprimendam speciem propriam, ut causam actualis amoris.

Post a industriam sequetur sapientia. ac si diceret, ô pia anima, omne quod recipitur, per modum recipientis recipitur, & ideo non directè, aut subito ad gustum amoris diuini peruenitur; quando magis actiue, quam passiuè, & per species expressas intellectus agens procedit. tum enim semper prius oportet, ut intellectus hinc inde respiciat, & loco præambuli, seu proximæ dispositionis æterna spectacula aliquando sursum, aliquando deorsum, dextrorsum vel sinistrorsum, antrorsum, vel retrorsum, tanquam audiens vocem post tergum monentis, inspiciat: & hoc ipsum quidem non tanta puritate, & quiete, quanta desideraret; quæq; propria sit, ut inde amoris bene-afficientia exprimi possit; sed sæpè obliqua ad diuinorum radiorum tendentia. pro horum ergò clara notitia, sciendum est, quod obiectum intellectus nostri sit quod quid est, seu quidditas in materia existens, quodque nostra cognitio

à sensibilibus ortum habeat. iam verò licet hoc loco sensus, & sensibilia, ad formandam aliquam propriam speciem, id est, Dei similitudinem, ut causam actualis amoris, insufficientia sint, & ut inproportionata reijciantur; hoc tamen non ita absolutè fieri potest, quin aliud loco sensuum, & sensibilibus substituatur. & hoc Paulus ad oculum facit, quando Ephesios ad arcana diuinitatis deducere cupiebat. tunc enim à dimensionibus, & circulis quibusdam diuinis, quique diuinæ sapientiae particulæ quædam sunt, & vestigia, incipit dicens: ut in charitate radicati; & fundati possitis comprehendere cum omnibus sanctis, quæ sit latitudo, & longitudo, & sublimitas, & profundum. atque ita circa Dei totalitatem integrè considerandam, quatuor inter se distincta proponuntur. primò quidem ipsa diuinitas, quæ latè se extendens, tribus personis sanctissimæ Trinitatis vna, & eadem est æqualiter. Secundo verò personam Patris, quæ in longitudinæ diuinitatis æternitatis, siue in Nunc æterno Filium sibi æqualem generat: Tertio autem personam Filij, quæ in diuinæ naturæ sublimitate est splendor, & figura substantiæ patris: Quarto tandem personam Spiritus sancti, in quodam profundo amoris, ab vniuersis bono

bono, operatione & amore procedens. vel etiam intellectus loco *a* sensuum alia substituit, & dicit iuxta Sacrae scripturae loquendi modum, quod Deus sit magnus, parvus, summè bonus, maximè speciosus, & plura similia.

Intellectus itaque in infimo sui, id est, in imaginatione, horum aliquo benè munitus, ne scilicet ab aliqua alia inutili, aut minus congrua imagine distrahatur; protinus ad priorem aliquam speciem (quæ aliud non est, quam quædam diuinitatis similitudo) exprimendam se erigit, aut deprimit, extendit, aut restringit, antrorsum vel retrorsum, se recipit; & hoc ipsum tam diu, quoad usq; tandem puram aliquam, ac simplicem speciem, siue talem diuinitatis radium, lumen, ac pulchrum consequatur, ex quo, in voluntate vitalis aliquis gustus, amor, seu bene-afficientia possit haberi: atq; tum demum, & non citiùs, intellectus agens pro Hic, & Nunc speciem realem, ac propriam illius vitalis gustus format; intellectus verò patiens illicò ex sua fecunditate, etiam mystico (præsertim illitterato) non aduertente; eundem vitalem Dei gustum illustrat, diiudicat, totamque illius felicitatem pronuntiat, ac vnum perfectum verbum mysticum dicit, id est, operationem diuini amoris exprimit. atq; ita verè in praxi mystica, post industriam scilicet conformiter operandi, prius sequitur sapientia, id est, sapida scientia, seu spiraculum vitæ; quo fit in animam spiritualiter viuentem, vt ea mediante,

dein in exercitio actus, fruitionem vniuersam quam modo per vnum actum incepit, illicò continuet. *b* Et hæc quidem omnia non tantum sunt præstanda, quando ab opere aliquo externo, puta agricultura, studio, aut concione; sed & quando à pia aliqua precatione, verbi gratia, horarum canonicarum, missæ sacrificio, aliæque vocali oratione, mentale exercitium arcani amoris est auspiciandum. hæc enim licet pietissima sint, adiunctum tamen habent actualem vsum sensuum; vt scilicet ea quæ legenda sunt videat, & quæ audienda sunt audiat; & rationis discursum, vt scilicet vnum post alterum pertinenter audiat, legat, canter; & eorum significationes intelligat, ac etiam in voluntate amorem diuinum excitet: quæ omnia mysticis cum omnibus alijs pijs catholicis, suo tempore communia habent. cum autem ad purè mysticas actiones se conferunt, hæc cum alijs deserunt, transcenduntq; vt in spiritus purissimis actionibus Dei amorem viciniùs attingant.

Cum primis autem hoc loco pro quotidiana praxi annotandum est. frequenter etiam in vno die piam animam, licet tanquam apis argumentosa omnem diligentiam adhibeat, attamen nec ad vitalem gustum, multoque minus ad amoris fruitionem pertingere; sed horas, & dies in continua inquisitione modo sursum, modo deorsum, sinistra versus vel dextra versus, antrorsum, vel retrorsum, ad conformem aliquam

B b

Dei

a vt latius hic n. 2. b vt hic n. 2.

Dei similitudinem exprimendam, impendere: non sine tristi, & arida tolerantia. quæ ut leuius feratur, & non tam propriæ negligentia, ac internæ infidelitati, adscribatur, recogitandum est primò; quod licet post priuationem infundatur gratia. & modi operandi supernaturaliter, ita ut ius, & propriam dispositionem habeat ad vitale consortium diuinæ naturæ: hoc ipsum tamen nondum apparere, sed successu temporis, quando in charitate magis, & magis radicem fixerit, & in medio scilicet, aut summo status vnionis constituta: ac tandem dono sapientiæ supernaturalis à Deo dignata fuerit. Secundo aliud esse aliquid habere, aliud habitum retinere, fouere, & in eo oblectari. aliquando enim, imò frequenter in initio, & medio vnionis pia anima inueniet aliquem vitalem in Deo gustum; sed minime illum poterit (etiam per quamcunq; adhibitam diligentiam) fouere, & per intellectus operationes ad fruendum dirigere: nec tamen interea negligenter agit, aut tempus minus vtiliter expendit; sed hisce strenuis conatibus diligenter contestatur, quia ipse altissimus sit, quem diligit anima eius; vnde etiam meritorijs actibus multiplicatis, continuo in charitate magis radicatur, & ad vteriores spiritus progressus disponitur. interea verò hic consequenter dicemus, quomodo actus exercitium perfectè incipiat, & perficiatur.

Praxis ad exercitium actus, ad Hic & Nunc, prout per species expressas vitalis gustus consortij diuinæ naturæ, in actu transeunte, vel immanente incipit, perficitur, continuatur, excedit, remittitur; interruptur, deficit, ac reincipit.

ARTICVLVS SECVDVS.

Specie b tua, & pulchritudine tua in-
Stende, prosperè, procede, & regna. ac si diceret, ô pia anima, non qualibet specie assumpta; sed tua, id est, tibi proportionata, & pro Hic, & Nunc congrua in interiori tuo procedere debes. ut autem hoc ipsum absq; ambiguitate præstare valeas, sciendum est primò, specie mysticam (de qua tantum hic loquimur) nil aliud esse, quam similitudinem de Deo, eiusq; diuinitate ab intellectu formatam. cum enim in hac vita, absq; singulari gratia (quæ vel tribus contigisse vix conceditur) ipsam diuinam essentiam (licet in Ecstasi, vel raptum spiritus eleuetur) nullus videre possit; hinc intellectuali lumine cogimur Dei aliquam similitudinem exprimere, ut iam hic supra c dictum est. Secundo, quod cum dicitur Hic, d & Nunc, hoc innuere; quod, quando, per species expressas, id est, per illas quas à nobis ipsis formamus, oportet operari; quod tunc ab infimis, quæque loco sensuum sint, incipiamus. Vnde ipsum Hic respicit aliquam intellectus extensionem, dimensionem, situm, vel vbi, secundum quod

a ut inf. Dec. 2. a. 10. b Psal. 44. c art. preced. d ut latius inf. Dec. 6. a. 1.

quod mysticus, vel supra, vel infra, antrosum, vel retrorsum, dextrorsum, vel sinistrorsum se dirigit; vt quod intendit summum pulchrum diligendum, pro primo actu, & ingressu inueniat, inspiciatque. ipsum Nunc autem aliud non est, quam illud momentum in quo pulchrum vitali gustu, id est ex aliqua voluntatis bene-afficientia, complacentia, seu dilectionis suavitate, licet non sensibilibiter intensa, obtinet. sæpè enim diu multumque pia anima laborat, priusquam etiam omni adhibita industria, aliquam amoris perceptionem in voluntate consequatur.

Itaque specie propria Hic, & Nunc habita cum vitali gustu, dicitur intende prospere, procede, & regna. ac si diceret, iam, seu hoc momento disposita es, vt vnitiuo amore perfruaris: eo ipso enim quo de diuino Bono voluntas quidpiam gustat; ipse intellectus gustus illius speciem aliquam, seu similitudinem format, illuminatq; incipiendo; dum autem diiudicat illic etiam perficit, ac subtiliorem gustum exprimit per ipsam speciem; ac rursus dum expressum boni gustum amplius illustrat, diiudicatque, ad gustum magis subtilem penetrat. hoc autem tot iteratis vicibus præstando, ipsam vnionem, & fruitionem per actualem visum continuat, renouat, fouet, & diuino nutrimento alit supra omnem affirmationem, vel negationem. licet enim toties quoties per species expressas exercitium mysticum inchoatur, in initio aliquid (licet plus

minus, directè, aut sollicitè) de diuino bono, aut pulchro affirmetur, aut negetur; in progressu tamen, & quando per continuas actiones ad puram, atque ab omnibus inquirendi modis absolutam fruitionem pertingit, non amplius quidpiam affirmat, aut negat; sed ipsum actuale consortium diuinæ naturæ per actiones mentis digerit, & vt suum possidet: subindè etiam ad amoris excessum, intellectus operationes supprimentem, tanquam ad Ecstasim inchoatam, & modi-nesciam à Deo susceptionem penetrans; vt dein primo instanti quo intellectus restitutus fuerit, pulcherrimam diuini Boni speciem, ceu agalma, ad super-excellentes operationes exercendas, eliciat. vt latius dictum est *a* infra. ex his verò dictis apertè videtur primò, quod habita specie propria in Nunc præsentis, ipsa vnio facillimè, & iucundè foueatur, ac continuetur; scilicet solummodo videndo ipsum pulchrum, quod suo bono ita benè afficit, vt ex eiusmodi bene-afficientia, intellectus nouum pulchrum conspiciat, ad intimiùs ipsum bonum consequendum. & eo sensu dicitur, Domine ostende nobis patrem, & sufficit nobis, id est, sicut pater æternus est principium operationis ad intra in sanctissima Trinitate, ita vt illa posita, aliæ facillimè subsequantur; ita quoque pia anima habito semel vitali gustu diuinæ naturæ, vt id à quo species ab intellectu formatur, dein facillimè ex fecunditate, & naturali vtriusque potentie intellectu

B b 2

a paraph. 9. a. 30

tellektus scilicet, & voluntatis inactione, fructuum amoris exercitium instituet, continuabitque. & hoc ipsum tantò attentius, quantò vitalis gustus fuerit magis intensus, & ad distractionis aliquam impertinentiam minus inclinatus, vel etiam ipsam actualem unionem interrumpens. Secundò quod mystica fruitio, in quocunque modo, aut statu perfectionis exerceatur, non per inhaesionem; sed per nouam, & perfectiorem intellectus, & voluntatis successiuam operationem, continuare debeat. intellectus enim, & voluntas, nisi nouis subordinatis actibus, quodammodo excitentur, non mouent, sed flaccescunt, remittunt, interrumpunt, deficient, & facillimè ad alia dilabuntur.

Et quidem circa remissionem, interruptionem, & deficientiam actualis exercitij unitiue fruitio, in praxi quatuor contingere solent. Primum est, quod interea dum diuinum Bonum, intellectus suo pulchro illustrat, diiudicat, & bonum ipsum fouet, fouendoque perficit, subindè aliud ad amoris continuationem non pertinens occurrat, interrumpat, seu distrahat; ac tum quidem si distractio animum, vel appetitum non simul abripiat; facillè mysticus præuens amoris exercitium prosequetur: nèque plus impediatur, quam oculus ab eo quod intense aspicit, licet musca aliqua interuolet. Secundum est, quod aliquando id, quod in actuali unionem supremum habuit, pro Hic, &

Nunc perfectissimo quidem, seu maxime intenso actu remittat; ita tamen ut supremi actus sui, diuinæque sapientiæ quandam particulam, & vestigium, seu reliquias in imaginatione loco phantasmatum nil fædi habentis relinquat, & in aliquam diuinam dimensionem, scilicet latitudinis, longitudinis, sublimitatis, vel profundi resoluatur: ita ut intellectus agens speciem contemplationi iterum propriam facillè elicere, & unionis exercitium resumere, continuare, ac fouere valeat. Tertium est, quod ex abundantia virium superiorum quandoque tam fortiter vitalis gustus in vires inferiores defluat, ut per septimanas, & menses aliquot facillè iucundeque actualem unionem resumat, contineat, foueatque; & tum est immanens unio, cum ex abundantia tali, pia anima non tam facillè ad propriam soleitatem, seu carentiam amoris dilabatur. quia verò eiusmodi impressio paulatim à vigore deficit, necessariò etiam oportet interruptionem amicabilis unionis subsequi, & de nouo ad aliam se disponere, ut iam supra dictum est.

Quartam est quod non in actu immanente; sed transeunte (interea dum intellectus diuinum Bonum suo lumine perficit) paulatim ita deficiat, ut nulla amplius industria pro eo Nunc quidpiam amoris elicere possit: eo quod mensura donationis confortij diuinæ naturæ, quod est gratia,

vel orationis mentalis hora, quod est statuti, vel regulæ; vel distractio appetitum fortiter alio mouens, quod est fragilitatis humanæ; vel somnus, quod est naturæ; vel aliud obedientiæ opus, quod est meriti; finem imponat fruitioni præsentis. ac tum ex quacunque causa prouenerit, iterum vnionis exercitium ab intellectu agente (si à Deo specie infusa, aut voluntatis commotione non præueniatur) & per species expressas reincipiendum est, & tam diu reiterandum, quoadsque de notio vitalis gustus excitetur, qui sufficiens sit, vt simili modo amoris opus inchoari, perfici, foterique possit; licet subindè dies, & septimanæ absque vitalis gustus expressione transeant. cum autem nulla actio in suo summo diu dureret, & intellectus humanus in sua operatione admirabili volubilitate omnibus mobilibus mobilior sit; sub vna orationis mentalis horula, hæc omnia quæ de vnus pro Hic & Nunc mysticæ operationis initio, perfectione, continuatione, excessu, remissione, interruptione, deficientia, & reinceptione dicta sunt; vel centenis vicibus contingere, palpare etiam poterit, qui interiora sua dijudicare nouit. quomodo autem supremæ vnionis exercitium, per donum sapientiæ species infusas, vel præuias voluntatis commotiones instituendum sit (cum hoc ordinariè non huius, sed transformationis status sit) & toto statu vnionis, mysticus sæpè interruptiones, & ad propriam soleitatem

dilapsus patiatur; sicque magis in actu transeunte fruitions contingat (licet ad septimanas, aut menses perseuerent) mysticum ad perfectiores operationes remittimus; a si quandoque præsertim in summo vnionis se illius praxis capacem iudicauerit. quia verò operationes exercitij actus, & penè momentaneæ, ab ipso interno vitali gustu, dependent; consequenter dicendum est, de ordinato modo maioris radicationis in charitate, secundum diuersas & perfectiores dimensiones; in quibus exercitium actualis vnionis, circumuolutiones suas peragit.

Praxis ad exercitium actus prout per donum intellectus, ordinate, & continuè perfectius aliter atque aliter mysticæ tum dimensiones, tum species formantur.

ARTICVLVS TERTIVS.

VT in charitate radicati, b & fundati, possitis comprehendere cum omnibus Sanctis, quæ sit latitudo, & longitudo, & sublimitas, & profundum. ac si diceret: ô pia anima, in mystico exercitio (præsertim, quando post priuationem, per donum intellectus, infunditur gratia modi operandi supernaturaliter, id est, sine discursu, & phantasmatum vsu) charitatem seu gratiam sanctificantem, per quam ius & hæreditatem vitæ æternæ consequimur; pia, certa, & catholica fiducia præsupponi-

Bb 3

mus:

a inf. paraph. 9. b Ephes. 3.

mus; ac indies per multiplices virtutum, & diuini amoris actus, tanquam lineam quandam vitæ extendimus, ac etiam tam diu, in suauis consortio diuinæ naturæ radicamus; quoadusque in statu vnionis dono intellectus, in statu autem transformationis dono sapientiæ adornetur; vt deinde pura ac substantijs separatis conformi intelligentia, & in summo Bono complacentia, operari liceat. quia verò intellectus noster, non potest plura simul perfectè, & adæquato actu intelligere, quadripartita distinctio à Paulo suggeritur; qua etiam diuini pulchri, & boni notabiles differentias, ceu operationes diuinas ad intra; id est Patris, & Filij, & Spiritus sancti, nobis repræsentat, secundum quod in infima parte intellectus, id est, in imaginatione; ipsius diuini pulchri, & boni interpretes quidam sunt, & particulae; à quibus ilicò intellectus in quantum sibi permissum fuerit, abstrahit, speciem aliquam puriorem, & à phantasmatibus magis absolutam fabricans. vt dein ipsum pulchrum subtili intelligentia consequi possit, & voluntati ad amoris bene-afficientiam porrigere, atque cum Deo actualem vnionem instituere, fouere, ac continuare.

Cum autem charitas per varios virtutum, & diuini amoris actus magis ac magis radiceatur; & operatio vitalis amoris diuini in voluntate percipi non possit, nisi quādo per operationes intellectus voluntas sufficienter excitata fue-

rit; hinc profluit; quod primò quidē dimensiones scilicet latitudinis, longitudinis, sublimitatis, & profundi, & inde ab intellectu extractæ species, aliter atque aliter formandæ sint: scilicet secundum quod vitalis gustus diuini boni, pro Hic & Nunc excitari potest. iam verò circa hunc vitalem gustum excitandum pro actuali exercitio, duo ob stare diligenter obseruandum est. primum, quando aliquid in inferiori homine adhæret, quod sua blanditiæ sensualem partem, licet plus minus, captiuat; ita vt intellectus in sua operatione purum, & sibi proportionatum silentium à coadstante delectabili, aut pulchro, eorumque visu, tumultu, ac sono abstrahere; ad diuinas autem pulchritudines attentionem sufficientem elicere non possit. & hoc in praxi ita familiarè est toto statu vnionis, (præsertim antequam ad eius medium, aut summum pertigerit) vt frequenter mysticus exinde affligatur; & carentiam vnionis, solummodo humiliter patientia supplere habeat. Secundum verò, quod charitas non augeatur ex quolibet actu charitatis; sed plures actus, & moralem quandam durationem requirat. & ideò, si quis interea quod charitas nondum satis aucta est, eius gustu affici voluerit, is quoque desiderio suo necessariò frustrabitur; non quidem ratione meriti, & boni conatus; sed ratione vitalis gustus, qui non semper; sed cum (vt omnia alia) tempus suum acceperit, obtinebitur. hinc etiam dictum est infra à mystico in toto statu v-

à infra Ec 3. a. 8.

tu v-

tu vnionis non posse nec debere cauere relapsum ad propriam solitatem, qui tunc contingit quando nil amicitatis de Deo actualiter habetur; sed quodammodo vt in se solitariè habitat; quod amanti pœnosum est valdè: quia non habet in quo requiescat eius pes amoris, & affectus. laboriosum porro hunc, & imperfectum modum inquirendi, non semper esse necessarium; sed tantum, quando per species expressas proceditur, & pia anima non habet, à quo cum gustu, aut pulchro diuino incipiat; satis videtur ex ijs quæ hic *a* supra, & *b* infra (vbi vix vnquam defectum, aut carentiam actualis amoris patitur) dicta sunt.

Et licet circa primum, scilicet alicuius delectabilis, aut pulchri, operationes intellectum impediens, nullus ordo; sed confusa quædam libertas diuagandi, & alliciendi reperiatur: ita vt sæpè dum minus præuidet, ampliùs in varios aspectus & appetitus distrahatur. hoc tamen in secundo, scilicet in charitatis maiori radicatione locum non habet: illa enim quam maximè ordinata, & diuino quodam progressu intenditur. pro qua notitia sciendum est primò, quod intellectus humanus non possit simul vt pluribus speciebus perfectis, & consequenter nec omnia, quæ in Deo vno, & trino habentur simul apprehendere; vtque vel idèò quatuor dimensionibus Diuinitatem, & tres personas diuinas exponamus. Secundò sciendum est, quod ad esse tantum sequatur operari,

ita vt tam diu intellectus specie pro Hic, & Nunc propria, & ad vnionis mysticæ initium faciendum congrua debeat carere, quoadusque per varios aspectus eorum quæ sursum vel deorsum, dextrorsum, vel sinistrorsum, antrosum, vel retrorsum videntur; vitalem aliquam ipsius boni complacentiam in voluntate excitarit: tum enim ipso facto tanquam suauè gustans, illius vitalis gustus conditionem, naturam, & bonum suo lumine collustrat, perficit, & intensiorem semper vitalem gustum exprimit, vnionisque fruitionem fouet, & de diuino alimento prouidet.

Iam verò cum eiusmodi alimentum, sit spiraculum quoddam consortij diuinæ naturæ, quo mysticus in exercitio actus bibit de fonte aquæ salientis in vitam æternam; considerandum erit, quam ordinatè charitas non per quemlibet virtutis, vel amoris actum, sed per plures intellectus circumuolutionis, & amoris digestionis magis radiceatur, & in linea perfectioris operationis ampliùs extendatur. pro quo notandum est, quatuor hasce dimensiones tanquam regiones, situs, & amplitudines imaginationis ad consortium diuinæ naturæ consequendum, vt ex eo species mysticæ pro Nunc instanti propriæ elicantur, aliter atque aliter resultare. Et primò quidem latitudo, quæ diuinæ essentia comparatur, modicam viuacitatem, sensum, aut gustum diuinum præbet. cum enim essentia diuina non o-

pere-

peretur ad intra, sed operati ad personas sanctissimæ Trinitatis referatur; eo tempore quo intra dimensionem, seu spheram latitudinis pia anima versatur, non habet directè suam actionem disposità ad formandas operationes fruitivas, seu pronuntiationes verborum mysticorum Dei bene-afficientiam cōtinuantes; sed magis inescationem, & perfusionem consortij diuinæ naturæ; ita vt gyret, agat, & operetur circa susceptionem & participationem summi Boni: oportet enim primò vitaliter habere, antequam liceat vitaliter operari; sicut etiam ad esse sequitur operari. vndè per impossibile posito, quod diuina essentia, absque actione ad intra diuinarum personarum maneret, eius felicitas inculta relinqueretur, nec per operationes ad intra perficeretur. omnes ergò actiones internæ, species, operationes, seu verba mystica, quæ tempore latitudinis formantur, sunt tantum modi indagationis, quo ita operatur, vt nondum habens bonum, prius illud acquirat; ac dein ad pulchras operationes sese erigat. sicut ille qui debilis est, prius cibum, & alimentum accipit ad vires resumendas, postmodum ad fortes quasque operationes se extendit. & hoc ipsum contingit toties, quoties post aliarum dimensionum, scilicet longitudinis, sublimitatis, & profundi, orbiculari modo ad conditionem latitudinis reditur: siue hoc ipsum fiat in ascensu, siue descensu; & horum supremis, medijs, vel infimis regionibus. at-

que ita mysticus ad exercitium, & vsum fructuum, ad nouum orbicularem motum magis in charitate radicandum, per innumerabiles, & vt ita dicam paruas, seu momentaneas operationes, aut verba mystica, acquirit per gratiam, quod Deus habet per naturam, iuxta illud Ioannis: *a* Pater sancte, sanctifica eos in veritate, vt sint vnum, sicut & nos vnum sumus. & eo tempore (sicut Christus Dominus habet substantiam diuinæ personæ) ita mysticus habet vsum, & fruitionem consortij diuinæ naturæ.

Iam verò priusquam alia de dimensionibus dicamus, singulariter aduertendum est primò, quod maxima latitudinis remissio, & ad naturalem dispositionem reductio, vt plurimum in infima regione sentiatur: cum in illa etiam ipsæ actiones dimensionum soleant remissius agere, & hominem ad nuditatem propriam, sui que, (vt ita dicam) paruitatem redigere, vt consequenter propriæ egestatis inuitu, humilitatis altiora fundamenta iaciat, & gratiæ diuinæ continuationem reuerentiori cultu imploret: dum ad naturæ corruptæ radicem reuertitur, & se saltem mala perpetrare posse, agnoscere, & perferre habet.

Secundò habetur quædam longitudo, qua scil. Pater æternus in longitudine dierum, & Nunc æterno omnem latitudinem diuinæ suæ essentiæ intellectu suo comprehendit; eamque illustrat, eleuat, & perficit, & Filium sibi

æqua-

a Ioan. cap. 17.

æqualem generat; ita & mysticus ipsam communionem consortij diuinæ naturæ adeptam intellectu agente, lineali longitudine erigat in altum, & quasi luminosam faciat, quamdiu intra longitudinis huius spheram innumeris operationibus, seu verbis mysticis gy-
rat.

Tertio habetur quædam sublimitas, qua in Diuinis Filius Dei ab intellectu Patris in Nunc æterno generatus, est figura, & gloria Patris. hinc etiam mysticus in sublimitate, in intellectu patiente format verbum mentis, dicendo totam rationem, & naturam summi boni proportionaliter adepti; in sphaera, seu dimensione sublimitatis magis eleuata, quam fuerit regio, vel situs longitudinis; idque innumeris etiam operationibus, seu verbis mysticis, interea dum sublimitatis circulus perficitur.

Quarto tandem habetur quoddam profundum, quo in Diuinis Spiritus Sanctus sub ratione boni, seu amoris ab utroque Patre scilicet, & Filio procedit. & ideo etiam mysticus post sublimitatis spheram, pondere amoris, ab utraque dimensione, scilicet longitudinis, & sublimitatis collecto impetu suæ actiuitatis, ad centrum, & profundum diuinitatis subsidit, & totam inferiorum potentiarum capacitatem, quasi dimissa felicitate complet; circularem motum, ac perlustrationem diuini esse, & operari per innumeras operationes, seu verba mystica absol-

uit; & vnum quodammodo verbum intermedium dicit, vt iterum simile dicat: quousque repetitis vicibus, vnum quodammodo integrum verbum vnius status, vel descensus omnia de Deo affirmando; vel ascensus omnia de Deo eminenti negatione transcendendo, absoluat; & hoc ipsum in singulis dimensionibus, indies pro Hic, & Nunc per innumerabilia, & etiam ipsi practico inobseruabilia prolata verba, seu operationes mysticas: eo semper spiritualis perfectionis augmento, vt quanto amplius ad summa status vnionis, aut transformationis conscenderit, tanto quoque subtilius, & Angelis magis conformibus modis, species mysticas eliciat, & purius Deo vnietur. id quod ad oculum videre est, quando scilicet ab vna dimensionis sphaerula, puta latitudinis ad longitudinis, aut à longitudinis ad sublimitatis, aut à sublimitatis ad profundi circumferentiam per continuas operationes mouetur; & circulum harum dimensionum, absoluit, & renouat: quousque vnum integrum status & ascensum, vel descensum pertranseat. simul iucundè discernens in longitudine differentiam actiuitatis latitudinis, & in sublimitate, longitudinis, & in profundo sublimitatis; nouis semper interea, & præclarioribus modis, circa diuinum Pulchrum, & Bonum circumuolutiones spiritaliter agens.

Quod si verò hæc à simplici a-
liquo, priusquam in industrijs mysticis

Cc

diu

diu versatus fuerit, non satis perfectè intelligantur, perfectioris dilectionis ordinem à Domino præscriptum consideret, cum ait, Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo. cor autem maximè in amoris diuini progressu à Deo accipiendo, tam docile est, & extensibile, sicut immensa latitudo maris; & ex tota anima tua, quæ ratione secundum longitudinem quandam motu obliquo erigitur; & ex tota mente tua, qua spiritus super omnia motu recto sublimatur; & ex omnibus viribus tuis, quæ in profundo delectantur, & motu circulari in punctum maioris radicationis in charitate declinant; vt exinde de nouo alius similis amoris circulus, per innumerabiles momentaneas pro Hic & Nunc operationes, circumuolutiones suas peragat; similibus dimensionibus ipsam imaginationem ab inferioribus rebus, & impertinentijs blandè abducens: quo ita ratio per intellectum agentem speciem propriam eliciat, vt ab intellectu patiente perficiatur, & in amoris productionem pertingat. Si verò adhuc planioribus verbis explicari volueris, audi Beatam Catharinam Genuensem [si quæris, inquit, quid videam, aut sentiam, Respondeo; aliquid primo supra intellectum, dein aliud eo maius, & rursus isto quidpiam grandius, semperque posteriùs magnitudine, & numero ita excedit prius, vt concludam non posse, vel minimam scintillam referri; siquidem tam magnum,

& excellens est, vt quidquid in meum afferrem, nil omnino esset.] vt autem tot momentaneæ, & pro Hic & Nunc transeuntes, ac inobseruabiles operationes, & ordinate procedere, Deo perfectiùs coniungere, atque vt singula collecta in thesauro quodam congregato iuuare ad oculum constet illi, qui in praxi sedulus fuerit, hinc consequenter dicitur.

Quemlibet statum supernaturalem non tantum diuidi in tres substantiales regiones, sed etiam harum singulas subdiuidi in varias circulares operationes seu gradus quosdam.

ARTICVLVS QVARTVS.

Ascensiones in a corde suo disposuit in valle lachrymarum. Ac si diceret, ô pia anima durum profectò erat Caino, quando à facie Domini proiectus, vagus & profugus super terram egrediebatur, & ingrediebatur. quapropter vt hunc dolorem suum aliquantulum leniret; habitaculum suum constituit ad orientalem plagam contra paradysum omnis boni locum: vt eiusdem viciniùs memor, & vel à longè suauissimum eiusdem odorem percipiendo, leuiùs ferret omne malum quod iustissimè patiebatur. & certè eiusmodi factum non tantum prudens; sed & mysticum est apud illos, qui sic amissionem status innocentie pro-

a Cap. 23. vita sua. b Psal. 83.

prolongant; vt tamen de modo Deum purè amandi acquirendo, supra omnia solliciti sint. & idè considerantes hanc vallem lachrymarum, & vitæ præsentis miserrimam conditionem, quæ tantoperè Deum amantem animam in quæque remotissima à Deo protrusit; ex innata & per mystica exercitia confortata dilectione, ascensionibus quasdam in corde suo disponunt, vt iterum in hac vita Deum vicinè apprehendere, eique adstare possint.

Quo in genere recogitanda est illa Scala, in qua Iacob vidit ascendentes, & descendentes Angelos: verè enim tanquam terrestres quidam Angeli sunt, qui præter Deum alium non admittunt amatorem, solidiores mystici, in modo supernaturaliter operandi constituti. cum autem distantia cœli à terra (vel ipsis oculis testibus) ingens sit, & spatium totius nostræ vitæ, in qua lineam diuini amoris ab infimis vsque ad summos dilectionis modos erigimus, significet; cum primis obseruandum erit quam ordinato, & moderato progressu hoc fiat. Quapropter sciendum est quod sicut in cœlesti Hierarchia tres sunt ordines, & horum singuli in tres alios subdiuiduntur: sic in summe ordinato mystico modo, tres esse substantiales regiones in vno statu modi supernaturaliter operandi, scilicet supremam, mediam, & infimam, & contrà, nec non in singulis harum varios esse progressus secun-

dum quos quæque dictarum regionum incipit, proficit, ac perficitur; & dum hoc fit in quotidianis operationibus, varios circulares motus seu gradus quosdam post multos dies considerari.

Et hæc vt clariora fiant, sciendum est momentaneas, & ipsi mystico inobseruabiles operationes, per quas fructio diuini amoris acquiritur, continuatur, renouatur, & fouetur; secundum notabiliores saltem vicissitudines, & progressus optimè posse notari, & discerni clarissimè: quod videlicet aliter sua interiora inueniat in infimo alicuius status, regionis, aut gradus, in quibus remissè, & secundum quandam latitudinem nil singulare continentem viuit; & aliter quando directè per operationes vitaliter benè afficientes secundum longitudinem in altum, seu secundum quandam lineam suæ interioritatis ad superiora erigitur; & aliter quando in alto sic constituitur, vt admodum iucundè in toto suo esse, viuere, & operari in Domino delectetur; & aliter quando paulatim hisce extensionibus remittentibus, quasi circulari motu perfectò, denuo ad inferiora, tanquam ad profundum aliquod declinat, & omnia illa superiora deserit, in quodam nunc collecto subsistens: quoadutque iterum similibus motibus perfectiùs diuinitatem perlustrando, magis intimè circumuolutiones suas incipiat, promoueat, & absoluat.

Ad huius porrò ordinati progressus notitiam hoc loco similiter pia anima scire debet, primo, ipsam lineam maioris radicationis in amore diuino, non augeri per additionem gradus ad gradum; sed per maiorem radicationem in ipso amore diuino, dictamque lineam non quolibet actu amoris augeri; sed post multiplicationem actuum singularium, quia alioquin nobis sunt inobseruabiles. Secundo ex parte nostra, & sese in amore diuino exercentium, dari gradus quosdam, seu notabiles quosdam progressus interiores, qui à nobis possint cognosci, ac discerni. vnde & nos in practica descriptione in quolibet articulo notabilem aliquam perceptionem, & mutationem tractamus, quæ quidem antequam in praxi per varias operationes digeratur; vnum gradum incipiendo à quadam latitudine, per longitudinem & sublimitatem vsque ad profundum aliquod pertranscundo, absoluet; & antequam talem gradum perficiat, vnum, duos, tresue aut plures paucioresque menses effluxisse, vel manibus palpabit, qui interiora sua diiudicare didicerit.

Et horum quidem graduum, regionum ac statuum ignorantia vnica & verissima causa est; quod plerique mystici, etiam in statu modi supernaturaliter operandi constituti; nullum suæ vel alterius interioritatis ordinem, auxilia, modosque ad Hic & Nunc sese integrè accommo-

dandi, scire possint; quodque in quadam interna cæcitate obambulent, ac sæpè mirentur, vnde similes vicissitudines proueniant, nec non tristi quadam resignatione hæc Deo committant, & suo loco stare permittunt, vix aliud discernentes quam quod aliquando benè, aliquando optimè, aliquando verè misere operationes mysticæ, succedant. hinc ergo semel pro semper monere voluimus, vt diligentissima habeatur consideratio ordinatæ vicissitudinis, quæ à nobis per tales gradus exercentur: nullum enim dubium est si hoc fiat, quin ad oculum videat, quam omnia ordinatè etiam in interioribus fiant: hoc autem scire tantum confert solatij, & quietis spirituales, vt nulli non practico satis persuaderi possit. dato enim quod in oratione mentali res non succedat pro voto; si hoc ipsum solummodo sciatur ex ordinato interno progressu fieri, tantum dabit solatij ipsum non habere, quam alioqui, cum pro voto omnia succedunt.

Hæc tamen quæ de ordinata graduum circulatione dicimus, vix locum habent in statu priuationis; ibidem enim facillè omnia turbantur, & fusque deque feruntur; ita vt tum optimus ordo, sit nullus ordo; dum omnia vitiosa, & Deo dissimilia excutiontur, ex parte saltem nostra, nullo ordine seruato. quod etiam non vsque adeò mirandum est,

mediata

cum status Priuationis sit tantum im-
mediata dispositio ad status, & modos
supernaturaliter operandi. quapropter
pia anima tanquam alter Angelus in
hac lachrymarum valle ascensiones in
corde suo disponat, & in quadam scala
mentali per orbiculares motus alicuius
talis gradus ascendat, & descendat, di-
uinam bonitatem infinitam, finitis qui-
dem, sed multiplicatis actionibus, per-
lustrando, & amando; secundum illa &
similia quæ inferius latius deducimus,
per omnes paraphrases earumque arti-
culos. quod priusquam fiat, cum varia
accidentia fragilitatis humanæ, sicut
etiam extra ordinariæ quædam perce-
ptiones mentales, subindè nonnulla in-
terijciant, vt in ordinata operationum
consecutione quandoque debeat my-
sticus non consueto modo procedere;
hinc consequenter subijciuntur

*Regulæ, axiomata seu maxima quadam ge-
nerales mysticæ; ad exercitium omnis
actualis operationis, modi su-
pernaturalis.*

ARTICVLVS QVINTVS.

Vbi spiritus Domini, ibi a libertas. ac si
diceret, ô pia anima, sicut plures
libros faciendi nullus est finis, ita etiam
multo que minus, per leges, institutio-
nes, regulas, aut mysticas doctrinas, in-
effabiles, & multifarij modi, quibus
Deus cum sibi chara anima, aliter at-
que aliter agit, complecti poterunt;
quamuis largo tractatu explicentur.

hinc pro actuali exercitio orationis
mentalis, puncta quædam notabiliora,
& praxi summe vtilia, tanquam maxi-
mas quædam generales, axiomata, aut
regulas hoc loco, vbi de operationibus
pro Hic; & Nunc congruis agitur, ex-
trahere voluimus.

Et quidem primo sciendum est, ma-
ximam esse dependentiam spiritus no-
stri à spiritu diuino, iuxta illud psalmi-
stæ. quo ibo à spiritu tuo, b aut quo à
facie tua fugiam. si ascendero in cœ-
lum tu illic es, si descendero in infer-
num, ades. si tumpsero pennas meas di-
luculo, & habitauero in extremis ma-
rit etenim illuc manus tua deducet me,
& tenebit me dextera tua. &c. ac si di-
ceret, vbicumque fuero, tu ô Deus ibi
es, & prior ibi habitas. cum enim Deus
creauerit hominem non tantum ad
imaginem, sed etiam similitudinem
suam ad imaginem quidem per intel-
lectum, & voluntatem; ad similitudi-
nem autem per tres operationes, intel-
lectus scilicet agentis, patientis, ac amo-
ris ab utroque causati; non potest non
pia anima, etiam necessitate quadam
naturali, ad Deum, vt ad suum princi-
pium, & finem suæ beatitudinis incli-
nari. præsertim cum in profectu spiri-
tuali, per dona supernaturalis scientiæ,
& maximè sapientiæ, sanatum animum
consecuta fuerit. tum enim tanquam
ex radice, ab ipsa animæ essentia (in
qua gratia Dei habitat) per prius in
voluntatem consortium diuinæ natu-
ræ; (vti proprius anhelitus, & spiracu-
lum

lum vitæ) dein participatiuè ad omnes potentias, & omnem circumferentiam totius compositi humani, diffluet; amicitia Dei singulari ratione, facta participat.

Secundo, licet hæc dependentia spiritus nostri, & diuini maxima sit; non tamen videri Dei essentiam in hac vita; etiam in Ecstasi, aut raptu. nam vel Adamum in sopore, vel Moysen in ostensione omnis Boni, vel Paulum in raptu Dei essentiam vidisse; in sacra doctrina difficulter admittitur: quanto minus in alijs visionibus, & illustrationibus hisce inferioribus, ita vt hinc necessariò sequatur, loco claræ visionis essentia diuinæ, substituendas esse species, seu similitudines quasdam diuinas, quæ Diuini pulchri, & boni sint quædam simulacra, nil fœdi habentia.

Tertio; species has mysticas ad tres principales differentias redigi; scilicet expressas, resultantes, & infusas. expressæ sunt, quæ ab intellectu agente formantur, quando non passiuè, sed actiuè, se habet ad diuina, ita vt pia anima sit principale operans, vt in actus exercitio, à dissimilitudinibus primo absolui, dein charismatibus cœlestibus perfundi valeat.

Quarto, hæc duo etiam in statu vnionis, & modo operandi supernaturaliter ad mensuram doni intellectus, sæpè difficilia esse. Primo quidem, quia intellectus tam citò non potest se expedire ab vsu phantasmatum, & imaginum, puta diuini parui, magni; aut di-

mensionis alicuius scilicet latitudinis, longitudinis, sublimitatis, profundi, vel vbi, scilicet ita Hic, vt non sic alibi; vel situs, sursum, deorsum, antrosum, retrorsum, sinistrorsum, dextrorsum, & similibus. quæ necessariò desereri debent, priusquam pura contemplatio initium sumat. Secundo verò, quia nondum in quotidiano exercitio adæquatè potest procedere: plus enim intelligit, quam actu possideat, & æquè perfectè diligit, per donum namque intellectus ordinariè à longè prius videt, quod intra aliquot septimanas, aut menses tandem vt intimè vnum secum, possidet. Sicut autem hæc duo circa species expressas in statu vnionis sunt difficilia, sic in statu transformationis sunt facillima. ibidem enim vitalis gustus confortij diuinæ naturæ, per donum sapientiæ continuò præexistens, ab intellectu in instanti infatigabiliter, & admodum iucundè inspicitur, abripitur, & ab amoris præstantia facillè adimpletur; ita vt omnes imagines deserat, nec plus intelligat, quam diligit, & è contra; nisi quando ab amoris impetu intellectus operationes supprimuntur.

Quinto, resultantes species sunt, quando in actuali vnione consueque intellectus pertingit, vt mentis actiones deserens; vi, & impetu amoris extra proprium statum operandi dimouèatur, dein postquam in optimo modo huius vitæ à Deo accipiendi aliquantulum hæserit, in primo instanti quoad mentis actiones iterum re-

uersus

uersus fuerit, excessiui iam habiti diuini boni similitudine in se coexistentem, verbum pronuntiat; vt in secundo instanti illicò intellectus agens iam dicti verbi pulcherrimam speciem fabricet, sicut autem toties, quoties, pia anima ad amoris excessum dimota, cum ad solitas mentis actiones dimissa fuerit, infallibiliter præstantissimum agalma, & subtilissimam de Deo similitudinem format; ita quoque toto suo esse, viuere, & composito experitur, nullas in Deo bene-afficientias per species à nobis expressas, hæc vel à longè accedere.

Sextò, infusæ sunt, quæ à Dei infusione dependent. & à nemine alio imprimi possunt. idè etiam cum sint excellentioris ordinis, piam animam viciniùs, & intensiùs Deo coniungunt, & aliquando per saltum promouent; ac citiùs in progressu spiritali proficere faciunt, quam plures aliæ operationes à nobis excitatæ. & quia à Dei gratuita benignitate immittuntur, cum suum præstiterint, tanquam vmbra, cum declinat, auferuntur: vndè etiam statum non mutant, sed cum disparuerint earum effectus, impressiones, vitalesque gustus; ad ordinarios operandi modos redeundum erit. hæc porrò infusæ, & à Deo impressæ species subindè conceduntur, vel vt mala huius vitæ fortiùs ferantur, vel vt virtutum maiorem perfectionem causent, vel etiam, vt amicitia diuinæ maiora signa suscipiantur.

Septimò, non tantum speciebus re-

sultantibus, & infusis; sed etiam à nobis per mentis actiones expressis, cum à phantasmatis, & dissimilitudinibus depurata, & diuino odore vitaliter imbuta fuerint, vt in loco luminis gloria; ita vt sicut sancti in cælis, per lumen gloriæ ipsam Dei essentiam vident: sic etiam nos per similes species Deum, secundum conceptum absolutum, saltem in abstracto, & prout per se est summum pulchrum, & Bonum; simplici, & substantijs separatis conformi intelligentia iucundè videamus.

Octauò, omnia quæ multifariè apud mysticos leguntur, ad duo principalia redigi. primò vel ad statum, id est, prout pia anima vniformiter diu, multoq; tempore, vt plurimum operatur, verbi gratia, ad mensuram doni intellectus, vel sapientiæ. cum enim Deus via affirmationis, eminenter sit omnia in omnibus; & via negationis, sit eminenter nil omnium eorum quæ sunt: priusquam per vnum (verbi gratia) ascensum, omnia de Deo transcendentia spiritus neget; aut per vnum descensum, omnia de Deo vitali bene-afficientia, affirmet; ac singularibus seu (vt ita dicam) paruis, & minutis mentis actionibus, digerat; necesse est vt persuant dies, anni, & tempora, vndè hisce positis, quodammodo in mysticis actionibus stare dicitur. Secundo referrì vel ad instantaneas operationes, prout scilicet pia anima in exercitio actus, pro Hic, & Nunc diuinis vnitur; & hoc sæpè admodum est laboriosum, quod in statu aliquo

aliquo non est: semel enim adepto vno statu supernaturali, (verbi gratia vnionis) habitualiter, & ad infimas, medias, ac supremas spiritus regiones, conformiter ordinariè se habet; in actus autem exercitio, cum spiritus in instanti operetur, & liberum arbitrium volubili inconstantia feratur; nisi attentio per delectabile præsens, & possessum ligetur, ad quæuis obuia & alio distrahentia, diuagatur.

Nono, Exercitium actualis vnionis incipi non posse, nisi obtenta aliqua ex supradictis speciebus; aut extraordinaria voluntatis, à Deo commotione præuiè facta.

Decimo, in omni operatione, quæ post interruptionem, verbi gratia, somni, distractionis, aut operis alicuius indifferentis, primo incipitur; quatuor præcipuè consideranda esse. primum est auersio ab omnibus, quæ cogitauit, amauit, odiuit, aut quidquid demum Deus non est, vel ad ipsum proximè, & in Nunc instanti non perducit. vt autem talis auersio fiat, oportet omnium istorum tam validè obliuisci, ac si nihil in toto mundo esset præter Deum, & se. Secundum est formatio alicuius speciei, seu similitudinis diuinæ per intellectum agentem: cum enim ipsam diuinam essentiam, in hac vita clarè videre non possimus, Deus se fingit ad imaginem menti contemplandam. Tertium est quando intellectus patiens, summi Boni pulchrum videns, attentione ligatur, & rationes ipsius Boni intimiùs aspicit. Quartum est, quan-

do ab utroque intellectu in voluntate complacentia, non de alio aliquo, sed de summo Bono exprimitur, expressa renouatur, fouetur; vt frui concedatur. Et secundum hæc omnis actio mystica in initio operationis, primò purgatur, secundò illuminatur, tertio perficitur; idque faciliè, & ex naturali fecunditate intellectus agentis & patientis.

Vndecimo, Intellectus agens dum auersione ab ijs quæ Deus non sunt, & conuersione ad ea, quæ Dei sunt, se se purgare nititur; sæpè hoc ipsum præstare nequit, idque vel quod aliquid in creatura delectabile, attentionem aliò trahat; vel quod speciem pro Hic, & nunc elicere non valeat. quod esto laboriosum, & molestum sit; attamen bonis actibus, quibus contestatur quod Deus sit solus quem diligit anima eius, vtiliter ad patientiæ meritum, & subsecuturæ fruitionis præmium, sese disponit.

Duodecimo, Has operationes intellectus, earumque purgationem, illuminationem, & perfectionem; fruitioni arcani amoris non aduersari; sed ad contemplationis quietem pertinere, otium falsum cauere, diuinum Pulchrum, & Bonum minutis quibusdam actibus gustare, ac digerere, cum enim fruitio ad vim appetitiuam pertineat, appetitus autem circa infinitum Bonum, & Pulchrum versetur, insatiabili quadam esurie, mentis inescatio peragitur, & renouatur, per spiritus instantaneas operationes; attamen continuationem fruitionis non interrumpentes:
licuti

sicuti nec visus à suo intuitu impeditur; licet oculus in momento, & primo instanti clausus sit, in secundo instanti verò, iterum apertus.

Decimotertio, quatuor esse notabiliores vicissitudines, seu phæras quasdam cœlestes, in quibus spiritus instantaneas suas operationes, peragit prima est, per modum fundi, seu centri, intra se, in quo sub ratione collecti, circa æternum Bonum, & Pulchrum versatur; idque ex primo principio concreatę dilectionis, & inclinationis admirabilis illa ad fundum, non tantum inclinatio, sed etiam facillimè inhæsiō otiosa, operationes actuales, sine quibus nil boni agitur, suffocans. atque idè circa hunc fundum sic versari quisque debet, ne spiritus operationes, in fundo silēti ratione procedentes, ante tempus suis functionibus destituat; sed ex fundo spiraculum vitæ, & primæ ad Deum dilectionis gustum capiens, spitualibus operationibus perficiat, subtilizet, & sub vno intelligentiæ radio, conformiter ad substantias separatas eleuet. quemadmodum etiam sol, sic radios in globo, & centro suo continet, vt simul etiam vsquequaque eos diffundat. Secunda est, per modum spiritus ad extra, & supra; ita vt suum vbi, & situs, seu extensio, in cœli altitudine residere videantur; & tum omnia transcendens, frequenter leuabit se super se. Tertia est adæquata dispositio, ita vt nulla sit differentia inter superiores, & inferiores potentias, sphæras, vbi, situsque, sed

in toto composito adæquatè diuina benè afficiētia, perfundatur. Quarta est, quando remissè incedit, & nil singulare de diuina amicitia, neque in fundo, neque in spiritu, neque in toto composito percipit; sed tota harmonia consentiente, & quieta, est quod est; totali quidem inclinatione sese Deo porrigens: in non autem vitali habere, etiam Deum reuerenter adorans, inquirens, ac circumspiciens, si illum, qui vndique est, sub vitali vnione, & comunione inueniat, foueat, possideatque.

Decimoquarto, simili inquisitione facilè, ac etiam in minimis quandoque charitatis, aut pietatis operibus, piam animam inuenire, quo mediante de nouo amoris exercitium reincipiat. in modo namque operandi supernaturaliter, maximè per donum sapientiæ, diuinus radius, pijs mentibus semper benignè collucet; ita vt omnia quæ sunt, lumine diuinæ bonitatis refulgeant, tanquam atomi, qui nubilofo sole non videntur, at in radijs solis non tantum videntur; sed etiam tam splendidi sunt, vt licet alioquin præ sui tenuitate ne quidem videantur; tunc lucida pulchritudine mirè oblectent. hinc cum admiratione videre est, quod sacra doctrina, & prærogatiua sanctitatis à Deo dignati præstantiores homines, post altissima quæque tam scholastica, quam mystica; in elementis fidei, & pietatis, verbi gratia, in oratione dominica, aut salutatione Angelica, indicibilem deuotionem exhalent. & tum vel bestia

agri glorificabit Dominum, ac ut creatura Dei, infinitæ eius potentiæ memoriam subministrabit.

Decimoquinto, quando operatio aliqua à suo summo, seu intenso actu deficit, non semper ilicò à prorsus noua operatione reincipiendum esse, sed ordinariè reliquias cogitationis diem festum agere, & vestigia quædam suæ eminentiæ in inferioribus potentijs relinquere: quæ etiam suo modo afficiant, & perfici velint, ne autem quis inaniter reliquijs hisce inhæreat, quantum in se fuerit, horum obliuisci, & de nouo incipere conetur, ac si nil istorum habuisset; quantumuis hoc ipsum ingratum esse videatur. interea verò si adhuc vitaliter, & non inaniter; sed cum suauis mentis gustu reliquiæ sublimium afficiant, ab illis reincipienda erit actualis unio, quoad usque non amplius vitaliter moueant.

Decimosexto, sicut in hac vita non est finis largitionis gratiæ diuinæ, maioris radicationis in charitate, renouationis sapientiæ supernaturalis, aut similibus donorum, quibus Deo chara anima adornatur; sic etiam nullus finis

est, magis perficiendi mysticos status, regiones, dimensiones, vbi, situs, ac instantaneas operationes, nec aliarum nouarum pulchritudinum à nemine ex toto explicatarum. in his enim omnibus, tanquam in spiritu Domini summa est libertas, ut merito spiritus spirer vbi vult, & vocem eius audias, & nescias, vnde veniat, aut quo vadat: id quod tamen sic non dicitur, tanquam si mysticorum scripta vtilia, imò & necessaria non sint; sed ut pia anima, sic omnibus, quæ ad nostram doctrinam scripta sunt, utatur; ut simul animaduertat, postquam similibus probè instructa fuerit, infinitum campum inexplicabilium diuinorum secretorum, adhuc superesse, ut in eo continuò spiritus rectus in imis visceribus renouetur, & semitam prudentiæ, & eloquij mystici addiscat. hisce porrò ad exercitium actus, necessariò interfertis, ad status unionis mediam regionem (in qua proprius spiritus, diuinis illustrationibus perfunditur) declarandam, consequenter

procedemus.

(* *)

21/a 43.

ET